

SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY INFORMUJE

ROČNÍK XX.

č.1 (226)

Pripravil: IVAN GAJDIČIAR st.

V závere minulého a začiatkom tohto roka prišlo na adresu nášho Spolku veľa listov, mailov, pohľadníc, gratulácií a blahoželaní. Poslali nám ich členovia Spolku, spolupracujúce organizácie, inštitúcie, naši priaznivci a sympatizanti. Za všetky úprimne ďakujeme a aj my, ktorí pre Vás pripravujeme tieto INFORMÁCIE, želáme každému len to najlepšie. Budeme sa snažiť aby sme v roku 6. Svetového stretnutia Turzovčanov a ich potomkov Vašu dôveru nesklamali.

AKÝM BOL PRE NÁS UPLYNULÝ ROK ?

Rok 2017 bol devätnástym rokom činnosti nášho občianskeho združenia o ktorom, rovnako ako o jeho zámeroch sme verejnosť informovali aj prostredníctvom internetu a vlastných webových stránok Počítačový program zaregistroval v závere roka už vyše 135 000 originálnych IP adries na 182 krajinách sveta čo je mimoriadny nárast. Počet návštev na našich stránkach nevidujeme, ale dá sa predpokladať, že pri tomto počte originálnych IP adries sa už dávnejšie pohybuje v sedemmiestnych číslach.

Zriadením a sprístupnením Mestského múzea v roku 2016 naplnil Spolok jednu zo svojich hlavných úloh a zároveň aj dôvod, pre ktorý bol zriadený. Aj preto sme členskej základni položili otázku, či to nie je aj príležitosť na ukončenie činnosti Spolku a jeho rozpustenie. Dôvodov na takýto krok bolo aj v minulom roku zasa o niečo viac a a diskusia na túto tému v Spolku ešte stále prebieha a čas na definitívne rozhodnutie sa približuje. Tým rozhodujúcim bude tohtoročné 6. Svetové stretnutie Turzovčanov a ich potomkov.

Prevažujúcu časť výdavkov na činnosť Spolku sme realizovali z dobrovoľných členských príspevkov. Počet našich sponzorov a podporovateľov sa roky výrazne nemenil, ale aj tu nastala výrazná zmena. Skončila partnerská zmluva so spoločnosťou ITRAN a pre plánované stavebné úpravy v objekte sme museli opustiť priestory Konzervárne, kde sme mali kanceláriu a sklad. Nateraz Spolok nemá žiadne vlastné, ani prenajaté priestory, dočasne nás prichýlilo KaSS Turzovka v Mestskom múzeu. Našu činnosť výrazne podporil nový partner, ktorým je spoločnosť ARDSYSTEM ZILINA vedená rodovým Ing. Rudolfom Delinčákom. Vďaka nemu sme si v auguste 2017 na VČS mohli obliecť novú „spolkovú uniformu“ a predstaviť verejnosti na banneri plagát 6.SST a v závere roka ho vydať aj ako veľký kalendár na rok 2018.

Napriek zmeneným podmienkam pre našu činnosť stále podporujeme finančne aj vecne všetky aktivity na pôde mesta, totožné s cieľmi nášho občianskeho združenia. Osobitne hodnotíme spoluprácu s OZ Terra Kisucensis a to nielen pri

realizácii doterajších projektov mestského múzea, ale aj v jeho publikačnej činnosti, kde sme napr. podporili vydanie publikácie o osídlení Kysúc Pretráva aj záujem na ďalšom rozvoji spolupráce s Farským úradom. Úspešne sme sa zapojili aj do spolupráce s Dobrovoľným hasičským zborom v Turzovke, kde spoločne pracujeme na pripravovaných oslavách 140. výročia vzniku zboru, ktoré si hasiči pripomenú už v máji tohto roku. Oslavy sme začlenili do radu podujatí k 6. SST. Podporili sme vydanie publikácie o fotografiu Filipovi Lašutovi, ktorý bol našim zakladajúcim členom. Rutinne sme zvládli všetky tradičné podujatia – rezbársky plenér, súťaž vo varení gulášu, účinkovanie v kultúrnych programoch či tradičných podujatiach ako sú Turzovský kermaš, polnočné vianočné pochádzky trubačov atď. Neopliavili sme ani vo vlastnej publikačnej činnosti, vydali ďalšie dve čísla Informačného bulletinu a pokračovali vo vydávaní príloh týždenníka KYSUCE. V nich sme pripomínali výročia významných osobností kultúrneho a spoločenského života, významných rodákov a dejateľov a popri nich si všimli aj výročia a jubileá našich členov. Informovali sme o turzovských legionároch, drotároch, a otvárali nové stránky rodinných kroník. Vydali sme štatút pre udeľovanie Pamätnej medaily Juraja Turza a v roku 450 výročia narodenia zakladateľa Turzovky ju udelili 75 členom Spolku. Blahoželali sme zakladajúcim členom Spolku Ing. Zlate Šuranskej, MUDr. Jozefovi Bajcarovi a Jánovi

Mudrikovi k udeleniu Ceny mesta Turzovka za rok 2017, zakladajúcemu členovi Ondrejovi Zimkovi k udeleniu Ceny primátora za rok 2017 a k oceneniu „Za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta“ ktorú prevzal člen Spolku prof. Ladislav Šimák.

Neopodarilo sa nám vykonať rázne opatrenia v evidencii členstva s cieľom rozlúčiť sa so všetkými, ktorí si neplnia svoje povinnosti upraviť a zrealizovať počet členov tak, aby sa skvalitnila činnosť Spolku a vylepšila ekonomika jeho hospodárenia. Splnenie tejto úlohy sme znova presunuli do tohto obdobia, v ktorom sa diskutuje o ďalšej existencii Spolku. Ukončenie činnosti by tak bolo aj čestným východiskom pre všetkých, ktorí v ňom už nehodlajú zotrvať bez toho, aby sme ich sankcionovali, alebo vylučovali.

Na záver ešte niekoľko štatistických údajov: Za dobu činnosti Spolku od roku 1999 bolo v ňom zaregistrovaných 208 osôb, ktorým boli priebežne pridelené registračné čísla. Za dobu trvania Spolku zomrelo 25 členov, 12 ich ukončilo členstvo na vlastnú žiadosť a 11 bolo členstvo zrušené na základe rozhodnutia Výkonného výboru. Aktuálny počet členov k dnešnému dňu je 160.

BLAHOŽELÁME

V januári 2018 oslávia životné jubileá členovia nášho Spolku

RUDOLF ŽIDEK
Turzovka

Ing. MARIÁN RIZMAN
Turzovka

Mgr. JÁN CHROMÍK
Turzovka

RÓBERT FERKO
Bratislava

VILMA PLECHOVÁ
Čadca

Ing. SOŇA CHRANČOKOVÁ
Bratislava

Jubilantom želáme všetko najlepšie, najmä pevné zdravie a do ďalších rokov veľa úspechov a životnej pohody. Aj touto cestou im ďakujeme za všetko, čo v prospech Spolku doteraz vykonali.

PRIPOMÍNAME SI

SKNV v Banskej Bystrici na svojom zasadnutí 20. decembra 1967 uznesením č. 22 určil pre obec Turzovku charakter mestského národného výboru s účinnosťou od 1. januára 1968. Dňa 27. januára 1968 predsedovi MsNV Jurajovi Malachovi odovzdal slávnostnú listinu podpredseda SKNV v Banskej Bystrici Vladimír Litvaj.

Pred 85. rokmi sa v Turzovke narodil JOZEF BELEŽ, boxer, štvornásobný majster republiky, ktorý počas športovej kariéry vybojoval medzi povrazmi viac ako 300 víťazných zápasov. Publikujeme o ňom v monografii Turzovka krížom – krážom na str. 368.

V stredu 17. januára uplynie 135 rokov od času, čo vo Viedni zomrel maliar, sochár a stavitel JOZEF BOŽETECH KLEMENS, tvorca oltárneho obrazu v turzovskom chráme Nanebovzatia Panny Márie, 14 obrazov Krížovej cesty, Ružencovej Panny Márie a niekoľkých ďalších diel v turzovskej farnosti. Blížšie o ňom publikujeme v monografii TURZOVKA 1598 – 1998 na str. 448.

V stredu 17. januára uplynie 10 rokov od času, čo v Kys. N. Meste zomrel vo veku 101 rokov náš rodák, DOMINIK GREGUŠ, športovec, zápasník. Blížšie o ňom publikujeme v monografii Turzovka krížom – krážom na str. 370.

Pred 80. rokmi sa v Turzovke narodil vedec a pedagóg Ing. VLADIMÍR KOVÁČIK, DrSc. Jeho vedecká činnosť je spojená so zavedením a rozvojom metódy štruktúrnej analýzy organických látok, nazývanej hmotnostná spektrometria. Blížšie o ňom publikujeme v monografii TURZOVKA 1598 – 1998 na str. 450.

KALENDÁRIUM 2018

VÝROČIA OSOBNOSTÍ

6.1. JOZEF BELEŽ, boxer, štvornásobný majster republiky	85. výročie narodenia
17.1. J.B.KLEMENS, maliar, sochár, stavitel	135. výročie úmrtia
17.1. DOMINIK GREGUŠ, športovec, zápasník	10. výročie úmrtia
28.1. Ing. VLADIMÍR KOVÁČIK, DrSc., vedec, pedagóg	80. výročie narodenia
8.2. Mgr. VLADIMÍR GAJDIČIAR, paralympionik	50. výročie narodenia
12.2. MUDr. ALEXANDER KLIKA, lekár	5. výročie úmrtia
15.2. JOZEF HNITKA, novinár, spisovateľ	105. výročie narodenia
27.3. JÁN HARANTA, kňaz, básnik, prekladateľ	35. výročie úmrtia
27.3. Mgr. ŠTEFAN ŠIMÁK, novinár, vydavateľ, podnikateľ, mecén	70. výročie narodenia
29.3. ŠTEFAN GORILOVIČ, kňaz	155. výročie narodenia
21.4. TOMÁŠ UHORČÍK, zbojnícky kapitán	305. výročie úmrtia
28.5. JOZEF BIELEK, kňaz, publicista	120. výročie úmrtia
22.6. PAUL OKULIAR, podnikateľ, mecén	70. výročie narodenia
11.7. MUDr. FRANTIŠEK RING, lekár	125. výročie narodenia
13.7. J. A. KOCÚR, krajaný pracovník	70. výročie úmrtia
6.9. MÁRIA GRIMEKOVÁ, herečka	35. výročie úmrtia
18.9. HELENA ZÁHRADNÍKOVÁ, speváčka	70. výročie narodenia
11.10. RUDOLF DIČKA, samouk, maliar, fotograf	60. výročie narodenia
12.10. EUDOVÍT CYRIL JANOTA, publicista	130. výročie narodenia
24.10. ANNA MAREJKOVÁ – KRAUSOVÁ, olympionička	85. výročie narodenia
2.11. IVAN MOJÍK, básnik	90. výročie narodenia
3.11. GUSTÁV ŠVÁBIK – MACVEJDA, akad. sochár	75. výročie narodenia
20.12. JOZEF BARČÁK, ľudový rezbár	105. výročie narodenia
23.12. Ing. IGOR JANOTA, publicista, spisovateľ	10. výročie úmrtia

VÝROČIA Z HISTÓRIE TURZOVKY

580. v. r. – vytýčenie hraníc Budat. panstva, spor o územie okolo Predmierskeho potoka
455. v. r. – Gróf František Turzo (1515-1574) získal Bytčianske panstvo
420. v. r. – po šiestich dcérach sa Jurajovi Turzovi narodil syn Imrich, jediný mužský potomok rodu, prvá zmienka o Turzovke v urbári Bytčianskeho panstva
400. v. r. – Imrich Turzo sa oženil s Kristínou Nariovou
345. v. r. – turzovský kostol sa stáva definitívne kostolom katolíckym (24. 6.)
330. v. r. – na území Liptovskej stolice sa zhromažďuje niekoľko sto zbojníkov z pohraničia a začínajú pustošiť pohraničné časti Uhorska, Moravy a Sliezska
305. v. r. – v Lipt. Sv. Mikuláš začal súdny proces s Tomášom Uhorčíkom (19.4.), na druhý deň je nad ním vyneseny ortiel smrti, na tretí deň je popravený
305. v. r. – prvá zmienka o mäsiarskej jatke v obci
290. v. r. – je postavený v poradí tretí, teraz už murovaný kostol, slúžil iba necelých 30 rokov, prvá písomná zmienka o cintoríne okolo kostola
265. v. r. – spor s obcou Vysoká v časti Zlámaná, Komaníkova a Sidorky, trval 20 rokov
250. v. r. – v Turzovke je zriadená stála kaplánska stanica
245. v. r. – Mária Terézia ruší dedičné richtárstvo
230. v. r. – v obci sa koná prvá samostatná birmovka (11.6.)
220. v. r. – obyvatelia Turzovky, Podvysokiej a Olešnej spísali na bytčianskeho zemepána 12 bodovú sťažnosť a odoslali ju na cisársky dvor do Viedne
220. v. r. – kanonická vizitácia (6.9.) uvádza, že vo farnosti žije 36 obyvateľov židovského náboženstva, ktorí spolu so Židmi z okolia zriaďujú Židovskú náboženskú obec
220. v. r. – v obci je zriadený súd na prejednávanie trestných prípadov z okolia
200. v. r. – obec sa stáva sídlom Židovského matičného úradu
180. v. r. – na Dolnú zem do oblasti Krašovskej župy odchádza z Turzovky 70 rodín
175. v. r. – začala výstavba kaplnky v Hlinenom U Blažkov
170. v. r. – habsburské vojsko o sile 5 000 mužov prekračujú hranice a smerujú dolu Kysucami na Budatín (24.10.) V obci sa suseduje maďarské vojsko (14.12.) Z Čadce sa do Turzovky (21.12.) stahuje cca 2 000 honvédov s 12 delami (2 batalióny pešieho vojska a 200 mužov jazdy) Cisárske vojsko so slovenskými dobrovoľníkmi tiahne na Čadcu, do Turzovky sú vyslané 2 stotiny vojakov a 2 delá, neskôr prichádza 1 200 mužov gardy (31.12.) Obyvatelia obce sa zapájajú do povstania, starajú sa o dobrovoľníkov...
145. v. r. – nadobúda platnosť obecný štatút
140. v. r. – vznik prvého obecného zboru hasičov (1878)
120. v. r. – geologický prieskum naftového prameňa v Korni, prvé pokusné vrtanie
105. v. r. – vydanie koncesie (8.4.) na stavbu železnice Čadca – Makov
100. v. r. – v Kragujewaci (popravili 44 účastníkov vzbury (8.6.) Bol medzi nimi aj 22 ročný František Ďurkáč z Turzovky. Rabovačka v hostinci U Politzera, plienenie židovských domov, nepokoje ukončil príchod 700 vojakov (4.11.)
95. v. r. – výstavba Pamätníka padlým pri kostole, dnes národná kultúrna pamiatka
90. v. r. – zriadenie štátnej ľudovej školy v Hlinenom, na kostole je šindel nahradený plechovou krytinou, stavba betónového mosta do Hlineného
85. v. r. – hladový pochod z Turzovky do Čadce (18.1.)
75. v. r. – erigovanie novej farnosti Turzovka – Klín (dnes Klokočov)
70. v. r. – začala výstavba budovy terajšieho Mestského úradu
60. v. r. – šíri sa zvesť o údajnom zjavení Panny Márie na Živčákovej (1.6.)
55. v. r. – zriadenie polikliniky, začala prevádzka kultúrneho domu
50. v. r. – **vyššenie Turzovky na mesto**, začiatok tradície konania Beskydských slávností
20. v. r. – konalo sa I. Svetové stretnutie Turzovčanov a ich potomkov. MV SR vykonalo registráciu OZ Spolok priateľov Turzovky
10. v. r. – Turzovská farnosť je začlenená do novej, Žilinskej diecézy

VÝROČIA ČLENOV SPOLKU

január	R. Židek, Ing. M. Rizman, Mgr. J. Chromík, V. Plechová, R. Ferko, S. Chrančoková
február	M. Žiačik, Mgr. V. Gajdičiar, MUDr. P. Vyšinský
marec	F. Zajac, J. Komornický
apríl	Z. Strižová, L. Stolárik, MUDr. J. Marec, E. Striž
máj	M. Bojďová
jún	Bc. M. Veličková, O. Gajdičiarová, JUDr. L. Golis
júl	P. Malicher
august	PhDr. M. Gacík, Š. Papučík, P. Vaják, E. Šukalová
septem.	Ing. V. Štefáková, Ing. J. Dlhopolček, Ing. F. Dlhopolček, PhD.
október	G. Chovancová, J. Korený, Mgr. T. Šupolová, Mgr. A. Janešík
decem.	Ing. V. Dlhopolček, Mgr. P. Bojda, J. Gajdičiarová, L. Fulier, MUDr. E. Šutarik, PhD.

OPRAVA

V minulom čísle sme v rubrike PRIPOMÍNAME SI pri priezvisku Krištiak nesprávne uviedli krstné meno František. Správne má byť Ing. Jozef Krištiak, CSc. Rodine sa ospravedľujeme.

Aktuálne informácie o činnosti nášho Spolku nájdete na webových stránkach
www.spolokpriatelovturzovky.sk
Korešpondenciu zasielajte na e-mail: gajdicar@tmn.sk